

B. N. II 3710

h. 72, II.

II K
984

DISSERTATIONEM INAVGVRALEM
DE
PSEVDOTVTORE
ET
CVRATORE
NOTARII

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO REGIAE DOMVS PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE PORVSSIAE CETERA,
MODERATORE CONFLICTVS,

DN. IOANNE PETRO Ludewig, Icto,
AVLAE REGALIS IVDICHIQVE HERALDICI EIVSQVE SVPREMI
CONSILIARIO, IVRIVM ET HISTORIARVM PROFESSORE, ATQVE
MAGDEBVRGICI TABVLARII PRAEFECTO,
H. T. ICTORVM DECANO,

PRO LICENTIA,
SVPREMOS IN VTROQVE IVRE HONORES CAPESSENDI,
IN FRIDERICIANA
RESPONDEBIT

ADOLPHVS HENRICVS MYLIVS,
LIPSIENSIS.

H. L. Q. S.
ANTE ET POST MERIDIEM DIE XIV. DECEMBR. 1800.

HALAE VENEORVM,
LITTERIS IO. HENR. GRVNERTI, ACAD. TYPOGR.

5. B.

35

S. D. G.

INGRESSVS.

QVod multis admodum egregiis reique publicæ haud parum vtilibus officiis euenire solet, vt partim ob promiscuam ad ea ruentium turbam, partim ob illorum, qui eadem exercent vel imperitiam vel negligentiam sensim vilescant; id notariorum quoque muneri contigisse, tam nostrorum

X 2

INGRESSVS.

rum temporum experientia, quam praeteritorum satis testatur. Etenim qui notariis concessa priuilegia satis insignia (vid. *Const. Maximiliani I. deanno 1512. §. es ist auch ein Notarius* & §. es sollen auch) qui frequentem, quem in negotiis & iudicialibus & extraiudicialibus praestant vsum, recte perpenderit, haud facile praestantiam eorundem ac necessitatem in dubium vocabit. Qui contra prodigiosum illorum non paucis in locis existentium numerum, qui crassam valde multorum inscientiam, qui summam aliorum in eo, quod probe sciunt, exequendo incuriam ob oculos sibi posuerit, is profecto contemptum, cui passim patient & quem vix effugere possunt, quotquot ex illorum ordine partes suas

INGRESSVS.

suas laudabiles explent, nec mirabi-
 tur, nec ex aliis, quam quas memo-
 rauimus, causis deducet. Sunt sane,
 qui ob *arg. l. 2. ff. rem pupilli saluam*
fore: item ob l. 18. ff. de adopt. nota-
 rios inter viles habeant personas,
 quod omnium seruitiis atque obse-
 quiis deprehendantur obnoxii, vid.
Gloss. in l. 15. C. de decurionibus. Li-
 cet vero tantum absit, vt hoc ipsorum
 existimationi aliquid detrahat, vt ad
 laudis cumulum potius, nunquam
 non praesto esse aliorum necessitati-
 bus, pertinere videatur: fateri tamen
 cogimur, inueniri quosdam nimis so-
 lertes in officiis promiscue praestandis
 suisque simul vtilitatibus exinde pro-
 mouendis, vt saepe potestatis, legiti-
 me sibi concessae, terminos excedant
 falcemque in alienam messem immit-

INGRESSVS.

tendo, si non contemptum, indignationem saltem aliorum iure optimo mereantur. Multa sunt, quae in classem iurium notariis non competentium & nihilominus temere a quibusdam vsurpatorum referri possent, sed placet vnicum duntaxat, quod in tutoribus vel curatoribus constituendis consistit, non allegare tantum, sed etiam speciminis inauguralis loco, quantum temporis ac virium ratio permittet ita tractare, vt ad notariorum officium neutiquam illud trahendum esse manifestum fiat. Quod dum ingenii saltem exercendi, non alios erudiendi gratia suscipio, nec supremi numinis auxilio nec lectoris humanissimi fauore me destitutum iri confido, vtrumque certe, qua debeo, deuotione atque obseruantia exopto.

Ne

E plus, quam hic par est, operæ Notarii defini-
 terminorum explicationi impendimus, *Notarium*, quem *Tabellio-*
 nem quoque interdum cum aliis
 appellabimus, ita descripsisse suf-
 ficiet; quod sit persona publica
L. 24. C. d. administr. tut. L. fin. §. 2.
C. d. Fur. delib. ab eo, qui supremam

potestatem (a) habet (vel immediate vel mediate, e. g.
 per Comitem Palatinum) constituta, ut de rebus gestis
 ad perpetuam fidem solennia instrumenta conficiat.
 Qui plura de illis scire cupit, consulat ANONYMI *artem*
Notariatus an. 1552. Lugduni impressam, VOLCKMANNI *artem*
Notariatus, STRUVII *dissertationem de Notariis*. BESOLDI *The-*
saurum Practicum (b) *aliosque multos.*

A

§. II.

(a) Atqui in notitia medii aevi occurrunt notarii, quos adpellavit
 episcopus, princeps, comes, magistratus. Verum habuerunt illi et-
 iam hanc facultatem a Caesare aut Papa. Exemplo antistitis Magde-
 burgici, qui singulari privilegio instructus est creandi notarios.

(b) Addi possunt imprimis *TUSCHIUS*, cuius in hoc argumento
 loca

DE PSEUDOTUTORE

Tutoris.

§. II. Per *Tutores* hic intelligimus eos, quibus potestas competit tuendi impuberes, qui ob teneram ætatem ipsi se defendere nequeunt. *pr. Inst. de Tutelis.* Horum nonnulli dicuntur *testamentarii*, alii *legitimi* alii vero *dativi*, prout nimirum vel per testamentum, vel per legis immediatam dispositionem, vel iussu magistratus ad hoc munus vocati fuerunt. Plura de illis hoc loco afferre nihil attinet, cum ex infinitis iuris nostri libris atque commentariis reliqua facili negotio peti possint.

Curatoris.

§. III. *Curatorum* appellatio denotat eos, qui vel per testamentum, vel per expressam legum voluntatem, vel per magistratum, ad id constituti sunt, ut administrent bona, vel consentiant in negocia illorum, qui minores *pr. F. de curat.* vel furiosi, §. 3. *F. eod.* vel mente capiti, vel muti et surdi, vel simili morbo perpetuo, quo impediti rebus suis superesse non possunt, affecti, §. 4. *F. eod.* vel prodigi *L. 1. ff. de curat.* vel absentes a *l. 3. C. postlim. jung.* SCHILT. *ad ff. Exercit. 15. th. 72.* vel nondum nati sunt, *L. 1. §. 17. 19. ff. de ventr. in poss. mitt.* item, qui eo sine dantur, ut certæ litis curam habeant (*Kriegische Vormünde* vulgo appellati) *L. 1. C. de in lit. dand. tut. 1. Decif. Elect. 35. §. 41.* tandemque, qui ob sexus imbecillitatem, Saxonice præcipue moribus, scæminis consulere iubentur.

loca sunt instructissima. Quorsum etiam pertinent *Isti camerales* & ex humaniori iurisprudencia Jac. GOTHOFREDUS *ad C. Th. PANCIROLUS in notit. imp.* GUTHEERIUS *de offic. dom. Aug. & du FRESNE* in thesauro medii ævi. Taceo *Knaustinum, Hornigkium, Magonium, Tassarum, Weissum, Mayerum*, aliosque scriptores ex instituto de iuribus notariorum.

tur. *Constit. Elect. 15, Part. II. Decis. Elect. 24. Land-N. lib. I. art. 32.*

§. IV. De omnibus modo recensitis tutoribus atque curatoribus asseveramus, quod a notariis, quatalibus, valide dari vel confirmari nullo modo possint: atque hanc nostram assertionem in sequentibus paragraphis, qua fieri poterit brevitate, dabimus probatam.

Propositio, tutorem falso creati a notario.

§. V. Quod ad *testamentarios* atque *legitimos* tutores curatoresve attinet, res ipsa satis loquitur, quod illorum datio sit extra sphaeram potestatis notariorum ordini concessa, cum illi ex testatoris voluntate, hi ex legis dispositione oriantur, neque adeo secundum ius Romanum magistratus officium concurreret. Cum tamen hodie per *Recess. Imp. d. an. 1577. tit. 32. §. 2.* omnes qui quocunque modo ad tutelam vel curam appellantur, magistratus confirmatione indigeant, quaeri fortassis possit, annon sufficiat, si huius vice tutor vel curator testamentarius atque legitimus impetret notarii cuiusdam corroboracionem. Id quod negandum esse, ex iisdem argumentis apparebit, quibus notarios a constitutione tutoris vel curatoris *dativi* proprie sic dicti (c) excludemus, cum quæ ratio est dationis tutorum, eadem quoque sit confirmationis *arg. l. 1.*

etiamli testamentarius vel legitimus sit.

A 2

§. I.

(c) Moribus enim hodiernis omnes tutores quodammodo *dativi* sunt, & in *legitima* ac *testamentaria* tutela vix superest pristini iuris umbra. Inde iudex hodie non admittit tutorem, si is vel *testamentum*, ubi nominatus sit, vel *genealogicam* tabulam, unde consanguinitas patet, in medium producat. Verum ubique opus formula iudicis tutelari, quam adpellamus nomine *tutorii*. Ut adeo hæc tutelarum genera ex iisdem causis *notario* negentur, quam *dativæ*.

DE PSEUDOTUTORE

§. 1. *in fin. ff. de Confirm. tut.* Neque dubium magni momenti erit, si dicas a notario videri confirmatum tutorem vel curatorem testamentarium eo ipso, dum testamentum quo nominatus est, coram eo siue scriptura siue nuncupando conficiatur. Uti enim actus testamenti factionis non a notario qua tali, sed a testium legitime rogatorum praesentia robur suum accipit *l. 21. C. de testam.* ita ei tutorum & curatorum in ultima voluntate facta constitutio non magis attribui potest, quam ipsa heredis institutio cum legatis & fideicommissis.

Virum nota-
rius iure crea-
tor tutoris
dativi?

§. VI. Tota igitur controversia de hac, ultimo loco memorata tutorum atque curatorum specie, nimirum de *dativis*, instituatur, in qua decidenda investigabimus (1) an *lex* quaedam expressa notariis hac in parte faueat. (2) an *leges*, quae de eiusmodi tutoribus atque curatoribus loquuntur, earumque rationes pro iisdem faciant, nec ne. (3) an *rationes* legum, quae notariorum officia deserminant, quod hunc articulum, aliquid pro ipsis contineant. (4) an *necessitas* quaedam urgeat, ut facultatem, de qua quaestio est, ipsis indulgeamus. 5) an *utilitas* aliqua subsit, quae idem suadeat. Quibus omnibus rite ponderatis, cum apparuerit, nihil horum affirmari posse, euidens fore existimamus, quod notarii nihil plane in constituendis tutoribus vel curatoribus sibi tribuere possint.

Nüm illi hoc
ius ex legibus?

§. VII. Quod ad primum attinet, nullam adhuc conspicerem licuit legem, siue imperii nostri, siue denique in Saxoniciis aut aliis prouinciis obtinentem, quae notariis potestatem concedat, tutorum vel curatorum dationi se immiscendi. Contrariam ergo sententiam defen-

defendentibus incumbet, eiusmodi legem uti nobis ostendant. Imo ne consuetudine quidem tale quid uspiam introductum esse invenimus.

§. VIII. Sed videamus annon deficientibus *legum* ^{II. An ex legibus rationibus.} verbis illarum *rationes* pro notariis haecenus allegari queant? Et primo quidem loco quidnam disponat *ius civile* consideremus. Hoc tutores (idem de curatoribus argumento *L. 21 ff. de tut. & curat. dat.* dicendum) non ab aliis constitui vult, quam a Principe *L. 6. pr. ff. de excus.* vel a magistratu & quidem non indiscriminatim ab omni, sed ab eo, cui specialiter illud indultum. Tales autem magistratus fuerunt Consules §. 3. *I. d. Attil. Tut. L. 1. §. 1. ff. d. confirm. tut. vel. cur.* vel soli, vel adhibita maiori parte Tribunorum Plebis *pr. & §. 3. I. d. Attil. Tut. L. 45. §. 3. ff. d. excus.* Praesides Provinciarum *pr. & §. 4. I. d. Attil. tut. L. 1. ff. d. tut. & cur. dat.* Proconsules *L. 1. pr. ff. eod. Libr. 1. pr. ff. d. confirm. tut.* Legati Pro-Consulis *L. 1. §. 1. ff. de tut. & cur. dat. L. 15. ff. de offic. Procons. Praefecti Romae §. 3. 1. d. Attil. tut. Praefecti Aegypto L. 1. pr. ff. de tut. & cur. dat.* Magistratus omnes municipales vel accedente iussu praesidis §. 4. 5. *I. d. Attil. Tut. L. 2. §. 23. ad Sc. Tertull. tot. tit. de magistr. conuen.* vel consentiente Episcopo civitatis *L. 30. C. de Episc. aud. §. 5. I. d. Attil. tut.* Tandemque decuriones, quos scilicet non aderat municipii magistratus *L. 19. pr. ff. d. tut. vel curat. dat. L. 1. pr. ff. magistr. conv.* Nunc iudicetur (d) num ab ullo eorum, quos modo recensuimus, argumentatio iusta procedat ad notarios.

A 3

§. IX.

(d) Scilicet, nisi voluntas parentum vel sanguinis ratio prospexerit pupillis eorum tutela fuerat penes *principem* aut *republicam*.

III. Ex Confi-
tutione Ger-
manici impe-
rii.

§. IX. Jure imperii is tandemmodo tutelæ cu-
ræva onus imponere potest, qui ordinariam in pupillum
minoremue habet *jurisdictionem*. Etiam leges Germa-
niæ vetustiores in tutoribus constituendis non aliam fa-
ciunt mentionem, quam judicis. Ita in legibus
WGOOTHOR. *lib. 4. tit. 3. §. 3.* claris verbis dicitur, quod *in*
presentia iudicis consanguinei & parentes liberis suis debeant
tutores nominare, a iudice confirmandos. Convenit cum
his media iurisprudencia fide & auctoritate utriusque
speculatoris Saxonici & Suevici, quorum loca facile evol-
uuntur. Accedit omnium Germaniæ statutorum,
quam varia hæc & multiplicia sint, maximus concentus.
Quo sine centum statutorum nomina congescit cumula-
vitque Giesebertus *periculo II. stat. Artic. 20. n. 83. 84. 95.*
p. 79. 80. sq. Ubi uno veluti calamo scribitur: provincias
Germaniæ ab aliis tutores neque utere neque expectare,
quam a solis *iudicibus*, nequicquam vel ab officialibus aliis
vel personis peregrinis. Neque nostræ reipublicæ ratio
aliud quid patitur. Olim apud Romanos unus prin-
ceps aut respublica una: reliqui ordines omnes fuerant
simplices officiales. Quapropter imperator horum
potestatem & iurisdictionem pro suo arbitrato tempe-
rare, nunc proferre iterumque contrahere poterat
etiam in tutelis. Quod aliter se habet in Germania.
Ubi iurisdicctio in singulis territoriis propria est ordini-
bus. Quorum iura lædere nefas est. Ut adeo *ius tute-*
lare,

Horum igitur opus est *vicariatu* siue quis nomet, tutorem siue
quis tutor ab alio nominetur. Quemadmodum legitimi & testamen-
tarii tutores recte adpellantur *vicarii parentum*. Ad neutrum via
patet notariis.

laro, quod iurisdictioni aut superioritati cohæret, inde neque divelli possit neque *comitum, palatinorum* vel *notariorum* societate diminui. Taceo, quod *iurisdiclio* hodie in fundis prædiisque æstimeretur referaturque ad *reditus* eorundem fructuarios, præsertim etiam facultas concedendi tutoria & curatoria, quæ semper lucrosa sunt. Itaque non sine iniuria *iudicis* *landsassii* aut domini territorii notarius sibi eiusdem generis *sportulas* ac quæstus adrogaret. Sicut iis, qui immediate imperio subsunt, *Camera Imperialis* vel *Iudicium Aulicum* defensores vel administratores eiusmodi constituere debeat, illi vero, qui mediate sunt imperio subiecti, eosdem accipere iubeantur a suo quisque magistratu (e) *Vid. Ordinat. Polit. Rudol-*

(e) Imo sunt aliqui in ea quoque sententia: quod ius tutelare in Germania vel principis sit territorialis tantum, vel illius cui nominatum princeps illud concesserit. Quoniam huius maximopere inter sit, ut bona vitæque bene conservetur pupillorum, quo subditos habeat, olim reipublicæ vitales. Inde frustra Ant. Matthæi ad *tit. inst. de Attil. tut. n. 5.* ad errores novantium ICtorum refert hunc, quod Simon van Leeven ad *Rhynland const. part. 2. c. 1.* tutoris dationem non nisi illi velit ordinariè tributam, qui mero instructus sit imperio. Idem enim ante illum innumeri I&ti alii dixerunt docueruntque, quorum nomina congessere Hunnius *var. resol. lib. 2. tract. 4. quest. 13.* & plenius Balthasar I&tus *Boicus tit. 5. resol. 2. n. 12. seq.* Neque dubitaverim illud obtinuisse quondam in Germania. Quod *landsassii* nullum genus fuit iurisdictionis. Sed hodie, postquam iurisdictionis omnibus fere *landsassii* est tributa, cum eadem quoque a curia principis ad villas eorundem iura tutelaria transmigrarunt. Eoque facilius, quod ibi domesticorum curia plerumque supellex & miseratorem, ut operæ pretium non sit, principis curiam hoc tutelæ genere fatigare. Quicquid sit, iniuriam faceret *notarius* tutoris creator principi

dolphii II. de Anno 1577. tit. 32. §. 1. vers. So wollen wir. Ordin. Cam. P. 3. tit. 3. Reichs-Hofraths-Ordnung tit. 2. §. So wollen GAIL. cas. l. 1. n. 47. SCHÜZ de Stat. Rei Rom. Vol. 2. Diff. 8. Thes. 12. Reinking. de regim. Sect. & eccl. lib. 2. Class. 2. cap. 14. n. 20.

IV. Sigillatim
Saxonie
instituitis.

§. X. Conspirat in eo cum iure Imperii uniuersali
Ius Saxonicum, Magnif. Dn. Lüdt. Mencke in Tract. Synopt. Pandect. ad Tit. de tutoribus & curatoribus datis, scilicet ut schriftfässis tutores atque curatores constituentur a principe, reliquis a magistratu inferiorem habente, & quidem ab eo, qui secundum circumstantiarum diuersitatem vel ratione domicilii impuberis minorisue, vel ratione bonorum, fitorum vel ratione nexus feudalis, vel ratione contractus litisue pendentis intuitu der Kriegischen Vormunde competens sit, Ord. Proc. Sax. tit. 45. §. fin. Decis. Elect. 41. & 59. Carpz. Part. 2. Const. 15. def. 16. Eadem quoque in Sallia in Belgio in Rorussia & alibi observari docet Hopp. in us. hodiern. Inst. ad tit. d. Attil. tut. (f)

§. XI.

cipi vel directe vel indirecte, ledendo iura landfässii subditi aut vassalli. Taceo quod plurimæ etiam ciuitates alant sigillatim *indicia tutelaria Vormundschafts-Gerichte*, quibus tutoris *datio* competit *pruatiue*, cum aliis, tum comitis palatini & notarii exclusis conatibus. Quod non fieret, si regnaret in negotio tutelari vnus hominis, etiam aduenæ peregrini, nescio quæ, autoritas.

(f) Instructiores in hoc argumento Giesebertus *in statutorum* periculo secundo, quod aliis eiusdem opusculis est rarius; Voetius *in comment. ad instit.* & apud Gallos Bugnionius *de leg. abrog.* atque b. m. Strykius *in V. M.*

§. XI. Nec sine gravissimis causis factum videri debet, ut iurium, quæ allegavimus, auctores noluerint designationem vel confirmationem tutorum atque curatorum ad aliorum, quam ad magistratuum curam pertinere. Nimirum 1) æquitas exigit, ut personis bonisque minorum ab iis potissimum prospiciatur, quorum & officium postulat & maxime interest, ut singuli salvi sint. 2) Cum ad munus tutelæ curæque, tamquam publicum, suscipiendum & admittendum inuiti quoque debeant compelli, *L. 214. ff. d. V. S. Rec. Imp. de anno 1577. tit. 32. §. 1.* oportet utique, ut cogendi autoritate atque mediis instructis sit, qui talia injungere cupit. 3) Ut eo melius intacta serventur iura impuberum atque minorum, sæpe non solum inquisitio in mores atque facultates futuri tutoris atque curatoris instituenda, sed & cautio ac *iuris iurandi* præstatio ab eodem postulanda, *L. 5. l. 7. §. 1. ff. d. confirm. tut. vel cur. L. 27. C. d. Episc. aud. Nov. 72. cap. 8. dict. Rec. Imp. §. 3.* ob quorum neglectum, si forte læduntur sub tutela curæ constituti, regressus iis conceditur ad indemnitatem consequendam, contra eos, qui talia in ipsorum utilitatem exigere debuissent *tot. tit. ff. de magistrat. conveniend.* Quis vero melius scire potest (g) indolem ac bona civium, quisque efficacius

B

eos-

(g) Addo causam aliam pseudotutori *comitis palatini aut notarii* adversam. Quod olim apud Romanos *dativæ* tutelæ fuerint rarissimæ, adeoque facilior, hoc rerum statu esse, poterat Ictus in *iure constituendi tutores* aliis tribuendo: sed quod contra Germani aliud fere nesciant tutelæ genus, quam *dativæ*. Quoniam etiam in *testamentario* & magis in *legitimo* opus est aliqua inquisitione, adeo, ut, pro iudicis arbitratu, illi possint repelli: hoc certe frustra, dabitur *notario* aut

eosdem ad factis dandum adiget, quam qui illis præest? Cuius denique fides securiores reddet eos, qui tutorum vel Curatorum indigent, quam cui publica fides est commissa?

Quæ cessant in
notariis.

§. XII. Iam quam parum hæc omnia quadrent ad notarios, primo statim intuitu in oculos incurrit. Sunt enim neutiquam *magistratus*, vid. huius *dissert.* §. 13. §. 17. & 18. ac propterea & assessoribus, qui consilio ipsis subvenire queunt, & autoritate, in inuitos aliquid statuendi, ex fide, quæ satis securos reddere possit impuberes, minores, similesve personas, præcipue ob facilitatem mutandi forum, plane destituti.

VI. ex indole
artis notario-
rum, tutoris
dationi con-
traria.

§. XIII. Quod si *naturam* ipsam atque finem *artis* quam *notarii* exercent, propius intueamur, nihil vel ex illa vel ex hoc erui poterit, quod tutorum atque curatorum constitutionem ipsis competere euincat. Utriusque potius accurata contemplatio evidens reddet, eo omnes muneris huius partes collineare, ut quæcunque coram ipsis vel mortis causa vel inter vivos gesta sunt, ita literis consignentur, ne veritas, (h) eorum in dubium post-

aut *palatino*, ut in alieno territorio ipse regnare & instar dictatoris, unum arcere a tutela, alterum vero ad eandem possit advocare. Quid? quod si illud clarum est, quod iudices tutelares spernere queant sanguinem & ultimam voluntatem in causa tutelari: quis dubitabit maiori facilitate eos videre posse palatini aut notarii pseudotutorem. Ad extremum, ut princeps turbare nequit subditum in hoc iure, quod ei semel dedit: ita neque imperator turbabit illos in causa eadem per notarios aut palatinos multoties ad sordiditatem usque, Zieglero iudice, quæstuosos.

(b) Plura olim genera notariorum. Alii tantum fuerunt *amanuen-*
ses.

postea vocari unquam possit. *Veritatis* igitur testes omni exceptione maiores sunt notariorum instrumenta rite confecta vid. Speculator *tit. de instrumentorum editi §. restat. n. 37.* validitatem autem actui conciliare nequeunt, si hic forte alio modo celebratus fuerit, quam qui a legibus præscriptus erat.

§. 14. Neque vero ut tutorem curatoremve a Notario aliquis accipiat, ulla *necessitas* poscit. Cum enim ultimam voluntatem conficientes, quorum in mora periculum et frequentissimum est & favore dignissimum, curatoribus non indigeant, actum autem inter vivos celebraturi æque facili (i) magistratus ordinarii ac notarii

VI. ex iure ob
multas causas
superflue.

B 2

cuius-

ses vel principis vel administri vel hominis tantum privati. Alii compendia scribendi docuerunt, beneficio *notarum*, quibus verba dicentium quam velocissime ipsi etiam Icti exceperant. Alii universitatis aut collegii *litteraria* instrumenta tractarunt verbisque ac formulis conceperunt, & nonnunquam occupati fuere in supputandis *rationibus*. Alii demum publica *fide* muniti sunt, ad omnis generis negotia, non conficienda, sed adnotanda. Quæ discrimina recensent Gothofredus *ad l. 2. c. th. de tab.* Tiraquellus *de nobil. c. 30. n. 9.* Zieglerus *de iurib. maiest. lib. 1. c. 26.* Cum igitur *tabellarii, tabelliones, chartularii, notarii* haberentur pro synonymis: fieri aliter non potuit, quam ut eadem verba multiplices haberent significatus, usu æui vulgaris invicem turpiter commixtos. Id extra dubium est, quod nostri tantum loci hic sit notariorum genus ultimum. Aliis enim tutelaria iura nequidem tribueres somniando. Verum neque huic alium propositum esse finem, prodit *notarior. ordinat. de a. 1512.* in R. I ubi causas notariatus ita prodit imperator: *Nach dem, dem H. R. R. obgelegen das Amt der offenen Notarien dardurch die Handlung der Menschen nicht in Vergessenheit gesezet, sondern in reicher Gedächtniß gehalten werden.* Pertinent hæc ad fidem historicam notarii pleno iure tributam non ad genus aliquod iurisdictionis tutelaris.

(i) In tanta iudicium hodie frequentia: olim enim tota provincia tot

cuiusdam copiam habere, vel si fecus contingat, plerumque sine gravi damno paulisper expectare possint, quid est quod a regulis iuris ordinariis hac in re discedere nos cogat? Ut taceam, quod quis ea quæ ratione officii expedire non potest, regulariter ne tempore quidem necessitatis facere queat. Equidem necessitas legem non habere vulgo dicitur, & iura singularia propter eandem admittenda esse innuit. *l. 162. ff. de Reg. Jur. cap. 78. de Reg. Jur. in VIto l. 7. pr. ff. de administrat. Tutor. l. 11. §. 1. ff. de Muneribus l. 10. §. fin. ff. de excus. tutor. l. 5. ff. d. off. proc. Decif. Elect. 1.* Notabilis etiam est textus in *l. 3. C. de annali except.* quod in subsidium coram tabulariis ad interrumpendam præscriptionem porrigi possit libellus, & in *Decif. Elect. 45.* expresse dispositum, quod a testatore præfente mortis periculo, testamentum coram solo iudice sine actuario insinuari possit in verbis, *es wäre denn des Testatoris Todes Gefahr gegenwärtig, und der Richter könnte den Actuarium so geschwind nicht erlangen, auf diesen Fall, und wenn der Richter wegen solcher Gefahr gerichtl. attestiret, soll das Testament vor beständig gehalten werden, ausser welcher necessitat aber diese unsere Decision nicht zu extendiren ist:* Attamen eo hæc extendenda non sunt, ut singulare aliquod citra legis dispositionem & permissionem admittamus, cum primis ubi
 ex-

iudicia habuit, quot hodie in uno quandoque oppido reperiuntur. Penes unum quondam comitem actæ sunt causæ expeditæque universi comitatus? qui nunc scinditur tanta iudicium iudiciorumque multitudine. Cuius mihi videntur rationes fuisse, quod homines tot sint, iure docti, quod landassius quilibet fere donatus sit a principe iurisdictione; quod maiora nunc litigandi libido, quam fuerit olim cerera.

extrema necessitas non adest, quæ tanquam insuperabilis præsumitur excepta arg. *l. 13. ff. famil. hercisc. l. 38. pr. ff. de leg. 3.* Hugo GROTIUS *l. 2. de iure bell. & pac. cap. 2. n. 6.* quo pertinent casus in *l. 2. §. cum in eadem 2. ad L. Rhodiam de jactu l. 3. §. 7. ff. de incendio ruina naufrag. l. 29. §. 3. ff. ad l. Aquil.* qualis necessitas ut supra monitum hic non adparet, conf. Cephal. *Conf. 45. n. 282. seq.*

§. XV. Multo minus induci possum, ut mihi persuadeam utile fore (k) vel tōri rei publicæ vel impuberibus, minoribus, cetera, si ea, de qua differimus, facultate tabellionibus concessa turbentur limites officiorum publicorum, præcludatur magistratibus via cum debita circumsp̄ctione opirulandi illis, qui aliena tuitione præcæteris egent ac digni sunt, denique occasio præbeatur, facilius & minori cum spe remedii lædendi eos, qui vel propter ætatem, vel propter sexum, vel propter animi corporisve morbum, aliamve causam suis ipsi rebus recte præesse non valent.

VIII. rationibus minus consultis.

§. XVI. Adeo firmo talo nititur veritas hæctenus allatorum, ut, quæ dubium aliquod movere queant, vix expectanda videantur. Sunt tamen rationes nonnullæ, ob quas, vt sententiam nostram vel plane mutemus vel

Confutatio eorum quæ nobis hic videntur adversa.

B 3

mini-

(k) Hodie præsertim, ubi tanta notariorum esse solet stupiditas, ignorantia & perversitas. Dubitarem hæc scribere nisi ante me hoc fecissent alii præsertim *Ventura de Valentiis lib. 1. Parthenii. litig. c. 9 n. 34.* Zieglerus *de iurib. maies. lib. 1. c. 26. n. 13.* Quid? quod hanc notariorum faciem deplorent leges publicæ E. Ordn. Augsb. 1500. tit. 13. *Nachdem es die Erfahrung gezeuget, daß viele Leute durch Unwissenheit, Unformlichkeit und Versäumnis der Notarien in Schaden und Irrthum geführet worden: so will nöthig seyn, daß ei-*
ne

minimum limite[m]us, æquum apparere quibusdam
posset. (1)

Opp. I. quod
notarii appel-
lentur iudices.

§. XVII. Nimirum (1) videmus, notariis *iudicum
chartulariorum*, quin & *iudicum ordinariorum* appella-
tionem tribui, idque non a privatis duntaxat, sed in instru-
mentis creationis, quæ a comitibus palatinis accipiunt,
imo, quod pius est, ab imperatoribus ipsis (m) quem-
admodum in comitivis tantum non omnibus observari
poterit.

ne reformation der Notarien vorgenommen werde. Idem repetitur
verbis significantioribus in *Ordin. de Notar. ao. 1512*. *Edicta*: Etliche
Notarien Falschheit mit ihren notariat begangen, oder sich mit andern
Missethaten besleckt, oder öffentlich berüchret, ander säumig, unge-
geubt und unverständig seyn. Videat cogitetque secum, qui causa
faver, num hæc de *notariis facinorosis ignavis, stupidis ac desidi-
bus* publica testimonia inuitare legislatorem possent ad *tutelaria* iura
danda notariis.

(1) In his castris semel atque iterum militasse iuraque tutelaria no-
tariis tribuisse Wittebergenses, illud quidem reperi apud virum illu-
stre[m] *Joan. Balth. Wernerum part. 1. Obscrv. 179*.

(m) Eset quidem hoc ipsum pro causa nostræ non levi firma-
mento. Quod si enim opus est, ut *notarius* iure tutelari, instar præ-
rogatiæ instruat in principis libello, solum consecutionis hoc est,
quod illa facultas non competat notariis, si formula hæc fuerit omissa.
Quia certi iuris est, quod regulam firmet exceptio. Illud vero hic
quæritur: num siue a principe siue a palatino instrui possit notarius
potestate, tutores aut curatores dandi. Ipse libellum inaugurationis
notarii vidi, his verbis, post alia, conceptum: *gebe ihm auch Macht
und Gewalt allerhand Vormünder, tutores, curatores oder Pfleger,
so von andern erwöhlet, gegeben oder gesetzt werden, zu confirmiren
oder dieselbige selbst zu sehen und anzuordnen*. Verum enim vero
etiam hoc casu *iura tutoria* notario nihilominus negarem. Quod
enim manifeste cum alterius iniuria coniunctum est: illud ne qui-
dem

poterit. Conferatur speciatim diploma quod comitibus ab Ortenburg a Carolo V. indultum fuit apud Volckmannum in art. *Notario*. iunge BARTHOL. in l. *inbe-*
mus 10. C. d. SS. eccles. n. 14. Paul. de Castro ad L. *acta* 45. ff. de re
iud. MYNSING. *Conf.* 93. n. 30. Neque probabile videtur
 solum nomen sine re & effectu tributum esse, quum po-
 tius ei, cui illud conceditur, eiusdem etiam effectus non
 denegari possit, argum. l. 2. §. 2. ff. de rebus creditis. BAL-
 DUS in consil. 328. n. 6. vers. *utrum revocatur* vol. 1. Unde
 nonnulli præter nomen & titulum ipsum adeo potesta-
 tem iudicis ordinarii & veram iurisdictionem notariis
 competere affirmant, ACCURSIUS ad l. 1. ff. de iudiciis BAL-
 DUS in l. 4. C. de Adopt. ALEXANDER in l. 5. §. 1. ff. de Re
Jud. (n)

§. XVIII.

dem a principe fieri posse, credendum. Si enim eius generis nota-
 rius in principis siue alius imperii status territorio ea potestate utere-
 tur: principio peccaret in dominum superioritate instructum, deinde
 in landassium, vasallum aut magistratum, quibus princeps idem iure
 largitus est clientelari. Quod diximus supra. Neque enim nostri prin-
 cipes Cæsaris officiales sunt habentque iurisdictionem cumulative aut
 cum illo concurrentem, quem instruere illo simul posset si veller im-
 perator. Qua formula Romani vixerunt; a qua omnino abhorret
 princeps Germania.

(n) Tolerari is error potest in Ætis Italis, propterea, quod Cæsaris
 ibi imperium fuerat absolutum. Sed pudeat Germanos, discrimen
 nescire inter patrie libertatem & Germanis, victori populo servam
 Italiam. Forment Itali ius publicum Italiae ex ultimo & penultimo
 libris codicis Iustiniani, aut ex principiis feudorum Longobardiae,
 parum aut nihil peccant. Verum tamen cælum cum terra miscent,
 qui hoc docere audent in Germania, quæ formulam habet imperii
 tantopere adducti. Abstigitur, ut, quam potestatem Italia dat nota-
 rius,

Respond. quod
hoc fiat in mi-
nus proprio
significatu.

§. XVIII. Sicuti certo certius est, a nudo nomine ad rem ipsam illationem non recte fieri, quoties indubitata argumenta utriusque discrepantiam exhibent, *l. 12. ff. de iure patronatus l. 10. C. de ingenuis & manumissis cap. 28. X. de Elect.* ita Judicis titulus quando notariis imponitur, non in sensu proprio ac vero, sed abusive vel analogice accipitur. Quoniam scilicet actus quosdam, qui coram iudice alias fieri possunt, celebrare, & iisdem fidem instrumentis suis de super confectis conciliare valent. Nullibi n. legitur, notariis idem officium eandemque potestatem fuisse concessam, quæ magistratui vi iurisdictionis suæ competit, ut proinde hac non adparente nomen Judicis non nisi titulus honoris hac causa acceptus sit. Recte itaque alii iudicis ordinarii potestatem notariis denegant. Confer. *Petr. Barbosa ad tit. ff. de Judiciis l. 1. art. 1. Stephanum de iurisd. lib. 2. p. 2. c. 5. n. 1. Mindanum de Mandat. lib. 2. c. 69. Sect. 4. Heig. p. 2. qu. 7. n. 22. Finckelthaus. obs. 75. Berlich. p. 1. dec. q. 3. n. 31. Carpz. p. 3. Const. 3. def. 21. (o)*

Oppol. 2 quod
actu exercent
his similes aut
maiores.

§. XIX. (II) Fortius vero adhuc stringere videtur, quod notarii varios exercent actus, qui iurisdictioni regulariter coherent, nimirum testes, quibus partes litigantes coram iudice suam intentionem probent, *examinando* eorumque dicta in stricturam redigendo, quæ non solum in casu, ubi periculum in mora est, uti vult, Vestrius

rius, eam nos obtrudere velimus ordinibus Germaniæ, superioritate non privilegio instructis, sed iure originario.

(o) Eodem plane iure ex iisdemque rationibus idem recte negatur comiti palatino. In illis puta momentis, quæ non versantur in Cæsarium reservatis. In quo numero nemo habuerit ius tutelare.

Vestrius in *prax. Rom. l. 6. c. 2. n. 11.* & Græveus *conclus. 102. Confid. 1.* sed in omni causa summaria vim probandi habet, & admittitur: speciatim de possessoris (p) summarissimo agit *Decis. Elect. 1. Appellationes* porro recipiendo, & apostolos dando, protestationes atque citationes insinuando, procuratores atque syndicos constituendo, & alios similes actus iudiciales peragendo: quemadmodum etiam *testamenta* apud ipsos æque ac iudices recte ordinantur.

§. XX. Verum enim vero facile declinari possunt, quæ speciose obiiciuntur. *Primo* loco enim notandum est, quod non omnino procedat argumentum, si quis ab actu quodam, quem notarius non minus ac iudex expedit, ad identitatem potestatis & iuris concludere velit. Nam eadem negotia, quæ iudex in iudicio vi iurisdictionis celebrat, notarius extra iudicium vi sui officii citra iurisdictionem peragere valet. Id quod luculenter adparet, exemplo testamenti, quod apud acta conditum nulla alia opus habet solennitate, quam iudicis & scabinorum, quibus iudicium constituitur præsentia, & actuarii fide *l. 19. C. de Testamentis Const. Elect. 3. p. 3. f. Dec. Elect. 45. § 73.* Sed in testamento coram notario & testibus condito,

Respond. into
dissimiles esse
quod docetur
figillatim a) in
testamento
coram notario

C

(p) MAGDEBURG. Proc. Ord. c. 17. Es sollen auch die Notarii, sub pœna irriti, nicht befügt seyn, Zeugen endlich abzuhören, auffer zur defension der inquisiren und super facto præsentanea possessionis. Inde formula usu forensi tritissima, quod testes frustra (nulliter) a notariis auditi ab ordinario iudice audiiri debeant denuo, würde Titius seine Aussage nochmals vor euren Gerichten cydlisch wiederholen, so ergeheth in der Sache etc. ZIEGLERUS *lib. 1. de iure maiest. cap. 26.*
p. 13.

dito, quæ forma atque solennitas observanda sit, notum est, (q) quibus non indigeret, si ipse pro iudice haberi posset atque aliqua iurisdictione gauderet. Ita procuratorum atque syndicorum institutio eiusmodi actus non est, qui iudicis auctoritatem semper & indistincte requirat, cum etiam non adhibito notario a quolibet privato mandatum subscriptione munitum dare possit. Hinc nulla urget necessitas, ut a notario desuper confectum instrumentum pro actu iudiciali venditemus. Ita media probationis, quibus in processu utimur, non semper iudicialia sunt. Nam documenta varii generis extra iudicium conscripta iudici fidem faciunt, si ex iis de veritate rei constare possit. Itaque nulla ratione cogimur asserere, testium examen a notario adhibitis testibus susceptum talem actum esse, qui non nisi vi iurisdictionis expediri queat. Deinde memorati actus coram notario celebrati non sine discrimine pro validis agnoscuntur v. g. ius civile non nisi in absentia iudicis hanc notario facultat-

(b) in syndico notarii.

(c) in testibus notarii.

(q) Memini casus novissimi, ubi comes palatinus sibi hoc sumpsit, ut testamentum coram ipso eiusque notario conderetur. Mortuo testatore de valore testamenti graviter est litigatum. Palatinus causam suam ita tueri voluit. *Principio*, dixit, se hoc iure instructum esse in formula comitiva imperialis. *Deinde* factum hoc esse instar iudicis & actuarii, quorum ipse non cedit auctoritati: *Reposuerunt* heredes ab intestato: & quidem ad *Imum*, palatini iura verlari intra limites Cæsaris referuatorum, in quibus nec quicquam numerentur iura testamentorum. Ad *II. alterum*, negari consecutionis filium, quod palatinus idem possit, quam iudex. Alia munera iudicis, alia esse palatini. Et quemadmodum iudex sibi adrogare non possit illa, quæ propria sint palatino, ita pariter nefas esse, committere hunc *verda- Baow* eandem.

facultatem largitur, ut appellationes recipere possit *l. 7. ff. de appellationibus l. 2. C. de his qui propter met. iudic. non appellarunt.* Et similiter ius Saxonicum Electorale tum demum earum insinuationem apud notarium factam valere iubet, si iudicem nec appellationem recipere nec apostolos dare voluisse probetur, *Resolut. Gravam. de anno 1653. & 1657. tit. von Justicien Sathen §. 30. NICOL. proc. p. 2. c. 5. n. 3.* Et si recte hunc actum inspiciamus, nihil aliud est, quam *protestatio* quædam publice coram notario tanquam publica persona facta, quod iudicis copia ad interponendam appellationem haberi non potuerit vid. GOTHOFRED, *ad dict. l. 2. C. de his qui propter met. iud. non adpel.* Quam etiam coram aliis personis honestis & fide dignis fieri possit, idem ad *l. 7. ff. d. Appellat.* quapropter ne quidem pro actu iudiciali haberi debet, licet singulari iure eodem effectus suspensionis non minus, quam appellationi coram iudice, a quo interpositæ tribuatur.

§. XXI. Quid quod concessa etiam aliqua in prædictis actibus notario iurisdictione, (r) tamen iis probe perspectis plerique *voluntarie non contentiosæ* erunt, ita scilicet comparati, ut nulla causæ cognitione inter partes

Summatim ab actibus voluntarie iurisdictionis n. e. c. ad contentiosam.

C 2

(r) Nolim ego hoc dare *notario*, cuius munus in eo tantum versatur, ut agat publicæ fidei testem historicum. *Memoria* illi sufficit, neque ab ipso expectandum *iudicium*. Ultimum quories sibi sumit, toties limites translit suos violatque alienos. Et quæso quo iure hanc spartam scribæ exornarent, si opus in illa esset iudicandi facultate. Accedit, quod notarii non maior esse soleat auctoritas, quam *secretarii* aut *astuarii* iudicialis; sed hic animadversionem meretur, si est nasutus suoque iudicio uti vult, cum vivere ac pendere debeat a voluntate aliena.

tes litigantes & sibi contradicentes, nullaque coactione opus habeat, & in quibus autoritas iudicis non necessaria est. CARPZ. *dec. 201. n. 21. vid. l. 7. ff. de Adopt. l. 2. §. 1. de off. eius cui mand. iurisd. l. 26. §. fin. de donationibus.* Sed contentiosæ iurisdictionis quæ sunt, non tam facile notariis expedienda relinqui possunt, ad quam regulariter tutoris vel curatoris constitutio refertur, prout ostendit CARPZ. *proc. tit. 2. n. 43. MOLLER. p. 2. const. 15. n. 15. LAUTERBACH. ad tit. ff. de iurisd. & ita in clyturo Ictorum ordinem mens. Febr. 1701. respondisse relatum est.*

Oppos. 3. in
tutoris consti-
tutione raro ca
requiri quæ
iurisdictionis.

§. XXII. (III) Obstare videtur, quod facile contingere possit, (s) ut in curatore constituendo nec causæ cognitione, nec satisfactione, nec ulla coactione opus sit, id quod maxime emergit, si mulier Saxonica consentientem aliquem dari sibi petat curatorem, annon ergo hoc saltem in casu ob cessantes fortissimas, quæ contrarium suadebant rationes, notarii confirmatio admittenda erit? perinde atque testium examen alias ad contentiosam iurisdictionem spectans, si illi sponte sua testimonium perhibere velint, per tabellionem valide expeditur. Quum enim supra dicti curatores neque bonorum administrationem habeant, neque aliis quam maiorennibus constituantur, adeoque nec circa personam ipsam eorum cura occupata sit. Vid. CARPZ. *p. 2. 1. Const. 15. def. 33. seq. BRUNNEM. ad l. 3. c. de in litem dando tut. MEVIUS p. 4. Dec. 344.* quum potius eorum officium in consilio & defen-

(s) Imo fere contingat semper. Neque enim *inquisitio* hodie instituitur, nisi aliqua ratione tutor sit suspectus. Neque *satisfactio* exigi solet, nisi ob causas easdem, vel si alii adsint, qui offerant eandem. *Cautio* ideo quoque raro est opus, qui tutelæ Germanis vel fructuariæ sunt vel *honoratæ* præmio laboris.

fensione iudiciali consistat, vid. *Const. El. 15. p. 2.* BESOLD. *Thef. pract. voc. Kriegerischer Vormund.* MOLLERUS *l. 4. semestr. c. 41.* Schilt. *Exerc. 37. §. 242.* MEVIUS *p. 5. dec. 100. n. 1. & 2.* unde regulariter sine omni inquisitione a magistratu confirmari solet.

§. XXIII. Sed adhuc reponere licebit (1) quod, tutela vel curæ munus imponendi ius notariis non ideo tantum, quod ad contentiosam iurisdictionem pertineat, sed præterea ex aliis & gravibus causis denegemus; hinc, unica dumtaxat prohibitionis causa cessante, reliquis vis sua non statim adimetur (2) quod ab examine testium, cuius instituendi potestas notariis diserte indulta invenitur, ad tutoris vel curatoris dationem haud quaquam pari modo concessam, non valeat consequentia. (3) quod legis in contrarium lata in Electoratu Saxonico expressa adsit dispositio. Nam in *Dec. Nov. 59.* sancitur, quod licet tales curatorum constitutiones pro actu voluntariæ iurisdictionis habeantur, nihilominus tamen non nisi a magistratu & iudice, qui vel ratione domicilii & habitationis ordinarius, vel intuitu rei sitæ aut contractus, aut litis motæ competens est, fieri possint, quæ fori competentia ad notarium applicari nequit; Hinc talem a notario sceminæ constitutum curatorem in *term. Reminiscere 1698. tanquam illegitime datum* reprobavit curia suprema provincialis LIPSIENSIS. Ut taceamus, quod magistratui etiam permissum sit, monere sceminam de curatoris conditione, si suspicio aliqua subsit, ex eius consilio damnum emergere posse, & curatorem constituendum non omnia ex fide gesturum esse, sed fraudem moliri. Non enim

Respond hoc
notariorum
tutoribus non
obstet solum.

adparet ratio, quare iudicis officio concredita sit horum curatorum confirmatio, nisi simul ei aliquam inquirendi facultatem, num legitime ac sine fraude omnia fiant, nec ne, largiamur, prout ex Decis. El. 59. colligere est.

Oppof. 4. Quia
tutoribus opus
est in caufis
extra iudi-
cium.

(IV) §. XXIV. Casus occurrit, in quo si in ullo alio, iustum videtur, ut a notario facta tutoris aut curatoris constitutio vel confirmatio pro valida agnoscat. Scilicet si ad tale negotium quod *extra iudicium* recte quidem coram notario, non tamen, ob contrahentium qualitatem, sine tutoris vel curatoris interventu peragi potest. Ut pote si ademptionis, venditionis similemve contractum debito modo celebrandum, tutor vel curator volens, ab eodem confirmetur, non ad alios actus valiturus, quam, ad eum solum, cuius gratia partes coram dicto notario convenerunt.

Id quod mul-
tum habet
coloris.

§. XXV. In *affirmantem* sententiam abire volentibus non ea duntaxat singula opirulantur, quæ in antecedentibus magis generaliter pro notariis adduximus; sed & illud speciale, quod potestatis sibi competentis cancellos non adeo transgrediatur, qui saltem ad actum coram se suscipiendum, quam qui ad negotia etiam coram aliis gerenda tutorem vel curatorem confirmat. Cui accedit, quod sic secretius peragi posse videantur multa, quæ coram magistratu tractata sæpe non sine rei familiaris detrimento nimis panderentur.

§. XXVI.

§. XXVI. Maximum vero suæ opinionis robur affirmantes petere audent ex *leg. 2. ff. d. iurisd.* cuius verba hæc sunt: *Cui iurisdictio data est, ea quoque concessa esse videntur, sine quibus iurisdictio explicari non potuit.* Unde argumentantur, quod illi cui facultas data sit, ut coram ipso actus aliquis celebrari queat, omnia quoque media adhibere liceat ad eundem actum necessaria. (t) Ex quo porro consequitur, ut notarius, quia ius habet instrumentum perpetuo valiturum super contractu e. g. emtionis venditionis conficiendi, possit quoque contrahentium alteri vel utrique dare tutorem vel curatorem, sine quo dictus contractus non subsisteret. conf. Ioh. Bolognetum in *repet. dict. l. 2.*

§. XXVII. Movit hæc ultima ratio iureconsultos WITTEBERGENSES, ut cum anno 1708, in simili casu agente Christiano Barthel contra Jeremiam Böttigern ipsorum decisio expeteretur; *validam esse a notario factam curatoris confirmationem*, mense Nov. dicti anni iudicarent. Quum enim scemina, morti fere proxima, filio adhuc impuberi geradam coram notario & testibus

Imo & patrocini-
um Witte-
bergenfium.

ven-

(t) Neque mirum est, hanc *l. 2. ff. de iurisd.* patrocini loco haberi perversæ sentientibus adversus mentem Iavoleni. Ipse enim de *sola iurisdictione* loquitur: verum, sensu doctorum abiit lex in regulam iuris universim. Quod pessime factum est ideo, quoniam *lex univ. sumta*, pluribus exceptionibus, limitationibus & restrictionibus opus habet, sine quibus non potest non agere in transversum. Momentosa est observatio *Gerardi Noodii in Iulio Paulo c. 111.* ubi exemplis docet valde memorabilibus, quod Ictos omni tempore præcipites dederint iuris *brocardica*, in caute vel, iusto amplius, prolata extra limites.

vendere eamque matri superstiti intervertere intendere, curatore vero neque ipsa instructa esset nec filius, tum sub patris potestate existens, tutorem vel curatorem haberet, neque copia iudicis tum cito, prout valetudo donatricis & mortis periculum exigeret, speranda. Notarius, ad huius actus perfectionem requisitus utriusque curatorem specialem constituere ausus fuerat. Hinc matri defunctæ *geradam* a genero petenti obiciebatur venditionis prædicto modo celebratæ exceptio, qua litis ingressum impedire reus tentabat, & successu quidem non omnino infelici. Nam sententia supra allegata actionem non competere decernebatur: würde Kläger die producirten Documenta sub A. & B. gebührend recognosciren, immassen ihm zu thun obliegt, so hat die Klage nicht statt. In qua tamen actor non acquiescebat, sed ad curiam *supremam* provincialem, quæ Lipsiæ floret, appellans, cognata appellatione admissa actum venditionis ob defectum curatorum recte constitutorum, prorsus nullum & validum esse, deducebat, cui reus responsum eorundem Ictorum WITTENBERGENSIUM Mens. Aug. 1708. ad Consultationem I. C. S. zu N. ediditum opponebat, cuius tenorem hic inferere lubet. Hat Magdalena Böttgerin einen Notarium Publicum Johann Christian Siegbertum zu sich in ihr Logiament bitten lassen, und als ermeldter Siegbertus zu ihr kommen, demselben eröffnet, wie sie ihre Gerade an ihren leiblichen Sohn Johann Christian Böttgern zu verkauffen gesonnen, daher sie Siegbertum ersuchet, solches mit anzusehen, und anzuhören, auch darüber ein gewöhnlich Instrument zu verfertigen, worzu dieser sich willig

erkläret. Weil aber weder die Requirentin einen Curatorem, noch ihr Sohn, der annoch unmündig, einen Vormund gehabt, und also bald zu gerechtllicher Confirmation eines Curatoris und Tutoris nicht zu gelangen; gleichwohl aber wegen zunehmender Schwachheit der Böttgerin periculum in mora gewesen, hat auf ihr Ansuchen ermeldter Notarius Siegbertus, ihr einen Curatorem, und auf ihres Ehemannes Birten ihrem Sohne einen Tutorem, beyde ad hunc actum bestätigt, worauf der Kauff zwischen obgedachten Personen vor 10. Gulden baar ausgezahlter Kauff-Summa geschlossen worden. Nachdem nun die Verkäuferin kurz darnach verstorben, wird von derer Mutter der Kauff ex capite nullitatis angefochten, weil der Notarius keine Vormünder, noch Curatores bestätigen können, dahero ihr, ob diese Constitutio curatoris & tutoris mit Bestande geschehen können, des Rechts belehret seyn wollet. Ob nun wohl daraus, daß die Notarien iudices chartularii genennet werden, eine Jurisdictio voluntaria von bewehrten Rechts-Lehrern nicht geschlossen, noch ihnen zugestanden werden will.

Ziegler. de iur. Mai. L. I. c. 26. §. 9.

Sondern dieselbe nur von gewissen actibus, als Appellationes, und Protestationes anzunehmen, und das in Italien gewöhnliche sogenannte Præceptum quarentigix zu verrichten, verstanden wird.

Coler. de Proc. executiv. P. i. c. 3. n. 20. 21.

Dahin aber die Constitutio Curatoris nicht zu ziehen, immassen in Chur-Sächß. Landen, daß dergleichen Curatores nothwendig von der Obrigkeit bestätigt werden sollen.

D

in

in Dec. 59.

Deutlich verordnet, denen Unmündigen aber niemand, als ihre ordentliche Obrigkeit Vormünder seyn kan.

Reichs. Abschied de ann. 1577. art. 32.

Dahero, daß die von Notario beschehene Confirmatio tutoris & curatoris zu Recht nicht beständig, es das Ansehen gewinnen möchte. Dennoch aber und weil denen Notariis dergleichen Contracta als Verschend und Verkaufungen der Gerade vor sich ergehen zu lassen in Rechten unverbotten

Dec. Sax. nov. 22.

Voraus, und daß ihnen alle hierzu dienliche Mittel ebenmäßig verstattet worden nicht unbillig geschlossen werden mag, dahin aber die Habilitirung derer Personen, so dergleichen Contract schliessen wollen, vornehmlich gehöret, hierüber dem unmündigen Käufer, als der allem Ansehen nach in väterlicher Gewalt ist, nicht so wohl ein Tutor als ein Curator ad actum praesentem bestellet worden, dergleichen auch in andern Fällen zu geschehen pfelet.

L. ult. §. i. C. de bon. quæ. liber. Nov. 117. c. 1.

Lauterb. in Coll. Pandect. tit. de Curat. th. 12.

Und weil es bloß zu einem solchen Actu der keinen tractum temporis erfordert, sondern vor dem Notario alsofort absolviret worden, beschehe, demselben per supra deducta allerdings zu verstaten gewesen: So ist ein Notarius zu solchen Handlungen, welche auffer Gericht, und vor ihm vollzogen werden können, Curatores zu bestätigen wohl befugt. V. N. B. Cui responsum aliud eodem mense eidem consulenti datum adiungere liceat.

Will

Wilt Johann Christian Siegberten obermeldete Constitutio Curatoris & Tutoris vor strafbar ausgeleget werden, und verlauten, daß ihn die Obrigkeit dieses Orts deshalb ex capite turbata Jurisdictionis zu belangen gesonnen, daher ob er sich dießfalls etwas zu besorgen, Zweifel vorfällt. Ob nun wohl einem Notario unmündigen Kindern Vormündere zu bestellen schlechterdings, Weibs-Personen aber Curatores zu verordnen ordentlicher Weise nicht zustehet, sondern vor einen Eingriff in die Gerichtsbarkeit der ordentlichen Obrigkeit billig zu achten. Diweil aber dennoch in gegenwärtigem Fall die ordentliche Obrigkeit zu diesem Actu nicht zu erlangen, und periculum in mora gewesen, hierüber der geschlossene Gerade Kauff und was zu dessen Subsistenz erfordert wird, vor Notarien und Zeugen wohl geschehen können, dem Böttgerischen Sohne auch eigentlich kein Tutor bestellet worden, und endlich der ordentlichen Obrigkeit kein Nachtheil hieraus zugewachsen, und dennoch ob Deficiens interesse die Klage nicht statt finden kan; So hat Siegbert dießfalls keiner Bestrafung oder Anspruchs sich nicht zu besorgen. V. R. W.

§. XXVIII. Nihilominus contrariam sententiam amplectendam & in hoc quoque casu thesi nostræ generali inhaerendum esse censemus. Quod idem placuit supra memorata illustri curiæ provinciali, quæ ausus illius notarii improbans curatoris constitutionem ab eo factam nullius momenti esse decrevit, & remota recognitione *Doc. sub A. & B.* litis contestationem iniunxit quod in terra iuris trinitatis 1711. factum esse memini. Quæ sententia appellatione, quæ ad potentissimum Regem

Respond. curias curis opponi & sententias indicata.

Poloniarum ac Electorem Saxoniae interponebatur, reiecta transit in rem iudicatam.

Exponitur l. 2.
ff. de iurisd.
de commissario,
nec quicquam
notario.

§. XXIX. Quod vero ad legem 2. ff. de iurisd. attinet, (r) loqui eandem videmus de eo, qui habet *iurisdictionem*, sibi concessam. Et speciatim quidem interpres existimant, de eo sermonem esse, cui tanquam commissario iurisdictionis exercitium a superiore demandatum fuit, qui que hoc ipso hauri secus atque alius ordinarius iudex tacite potestatem nactus est, omnia quae ad negotii sibi commissi substantiam necessaria sunt, & sine quibus iurisdictionis irrita foret, faciendi exequendique. vid. Gylmanni *Dec. III. Vol. X. synt. 1. n. 8.* Conf. Gail. *Lib. 1. obs. 34. n. 9.* Rutger. *Roland. de commissar. P. 1. lib. 3. cap.* Quomodo autem haec ad notarium iuste applicari poterunt (a) quem omni iurisdictione destitutum esse supra pluribus evicimus.

§. XXX.

(a) Accedit ex iure etiam Romano illud. Quod *tutoris datio* mandari non potuerit ab ullo magistratu, tantum abest, ut palatino committi modicæ sortis hoc dandum sit, quo tamen creatore fit notarius. Illud claris verbis dicit Vlpianus l. 6. §. 2. ff. de tut. & Iulianus l. 8. pr. ff. de tut. Et curat. datis ubi inquit: *Nec Mandante alius* (ergo neque notarius) *tutorem dare poterit.* Et licet hoc temperare videatur Iustinianus §. 4. *Inst. de Attil. tut.* nisi modicæ pupilli sint facultates: non tamen hoc quoque casu tutoris dationem praeses alii demandare potest, quam iurisdictione instructo magistratui. Ut adeo hinc scite collegerit NOODIUS *lib. 2. de iurisd. cap. 8.* quod magistratus tantummodo dare potuerit tutores I) si hoc iusserit praeses idque iusserit II) tum, quando modicæ pupilli facultates. Pudeat igitur *notariis* palatinorum, quæstuosi plurimum satellitibus spartam tanti momenti tribuere, quam praeses cadere non potuit, nisi magistratibus.

fibi possent ac deberent ius tribuendi factionem testamenti activam? annon ætatis veniam indulgerent minoribus, qui actum aliquem sine eadem non valiturum coram ipsis celebrare cuperent? annon alia infinita suscipere possent, quorum tamen facultatem, nemo unquam ipsis vel asseruit vel asserturus est? ut adeo lubricum & infirmum sit illud fundamentum, quod potestati constituendi curatores substernitur, quasi is, coram quo actus celebrari potest, etiam necessario ius habeat personas ad illos expediendos reddere habiles, quæ vero de periculo quod in mora subesse potest asseruntur, de illis iam supradictum est.

Vtilitatis & damni collatio in pseudotutore notarii.

§. XXXII. Restat, ut commodum cuius mentio facta in *fin.* §. 25. cum incommodis conferamus, quæ eiusmodi privati tutorum vel curatorum constitutiones non sequi non possunt. (w) Sane iudices veri & causæ cognitionem habentes animadvertere debent ac solent, ne *impubes, minores, foemina* similesve personæ ob consilii inopiam ad distrahenda bona deproperent, aliudve detrimentum capiant *arg. l. 1. ff. d. Minor.* Quorsum etiam spectant verba sequentia *Constitutionis Elector. 15. p. 2.* Damit sie aus Mangel guten Raths und Bedachts nicht übereilet und hintergangen werden möchten. Qua autem

testamentorum auctoritas non minora rei publicæ damna adferret, sic hæc daretur notariis: quam eius pseudotutor. Fieri enim posset, ut questuosus & lucri cupidus notarius colluderet cum tutoribus ab ipso constitutis, perderentque vitam & bona pupilli uno naufragio.

(w) Quam enim abiecte de moribus, scientia, probitateque notariorum ipse iudicaverit imperator, illud quidem verbis expositum est legum publicarum p. Quod si igitur huic hominum generi daretur constitutiones curatorum, actum esset de mulierum privilegio. Facile notarius fœminæ curatorem daret, ab ipso non dissimilem, qui omnia in lucro poneret & quæstibus ergo nihil non auderet,

tem ratione facilius circumveniri possunt personæ supra memoratæ, quam si non solum non approbante, sed ne sciente quidem iudice dentur ipsis curatores vel tutores. Idque præcipue ad corroborandos actus extra iudicium susceptos, in quibus facilius fraus committitur, quam in iudicialibus, prout *Serenissimus Elector Saxonie* agnovit. *Dec. Nov. 22.* his verbis Und aber bey einer Ubergabe außerhalb Gerichte, da mehrere Vorsichtigkeit zu gebrauchen, die Gegenwart und Autorität eines Curatoris desto mehr vomöthen; So lassen wir es bey dieser letzten Meynung so viel die künftigen Donationes anbetriefft, allerdings bewenden, und wollen, daß hinführo die Weibspersonen, außerhalb Gerichte vor Notarien und Zeugen vorgehende Donation der Gerade, woserne kein Curator sich dabey befunden, zu Recht nicht beständig seyn. Ut taceam, quod cum tutoribus atque curatoribus a magistratu arte confirmatis, quippe quorum magis probata censetur integritas quilibet non lubentius modo, sed & securus sit contracturus quam cum constitutio abs alio, cuius ipsius existimatio non raro fide iussoribus opus haberet. (f)

§. XXXIII. Quæ hætenus dicto fuerunt, eo omnia pertinent, ut constitutores atque curatores, quocunque demum in casu, constituere non esse notariorum, prout hi

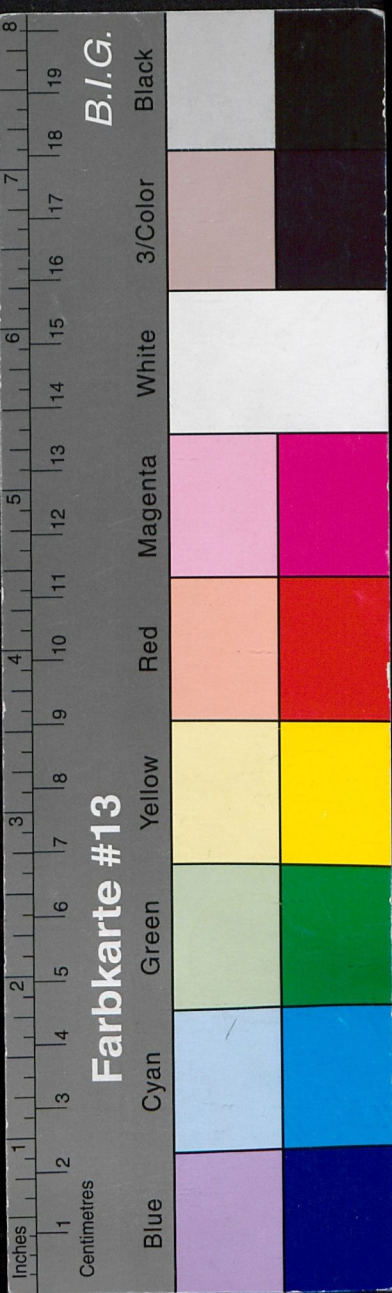
Ex adversa iudicandum si princeps det notario hanc facultatem.

(f) Adde etiam hoc: quod l. 1. ff. de tutorib. datis ad ius Vlpianus nolit, ut tutoris datio tribuentur alii, quam ei, qui domicilium habeat in provincia pupilli, non hominibus advenis & vagabundis. In quorum tamen numero plurimos hodieque notarios esse, nemini est ignotum. Taceo, quod hanc notariorum spartam venalem circumferant palatini offerantque eam pro aliquot drachmis, quinque

hi regulariter in nostro imperio creari solent. Quin tamen quilibet princeps eo extendere queat eorundem potestatem, ut intra territorii sui fines ius, de quo hic egimus, exercere liceat, & quod consuetudine aliud ius introduci possit non ambigo: sic etiam notarius a iudice, ut, quæ in iudicio fiunt conscribat & in actis aut protocolis registret, requisitus sine dubio poterit curatorum & tutorum confirmationes annotare & tutoria vel curatoria de iis edere. Cui tamen propterea potestas dandi tutores vel curatores non erit attribuenda, quum nec actuaris, cuius vices gerit, ut pote, qui inter personas, iudicium constituentes, non refertur regulariter ea polleat, quum sit actus iudicis, qui iurisdictionem habet: actuaris vel fidem tantum faciat de iis quæ coram illo gesta sunt. Quod si tamen administratio iurisdictionis actuario vel notario sit demandata, tum iudicis, mandantis, personam repræsentat, & ius ipsi competens eius nomine exercet. Hæc sunt quæ prout temporis ratio permisit de *iure notariis* circa constitutionem tutorum & curatorum non competente, dicta sufficiant.

S. D. G.

cunque voluerint eam redimere: nuperrime munus eorundem aliquis diabolare dixit, indignum sane causa tutelari. *Accedit* notariorum multitudo & æmulatio, ut unus alterum incitet ad quidvis, lucri causa non audendum. Quo rerum statu inconsultissimum est potestatem notariorum ultra ius & fas proferre. *Ad extremum* illud certe sententiis aliorum pro notarii pseudotutore valde aduersum est, quod vix ullum exemplum superfit a *notario facti curatoris*. Neque enim heri aut nudius tertius fuit per Germaniam tanta notariorum multitudo. Ut fieri non potuerit, notarios neglexisse iura tutelaria, si hæc illis ullo unquam tempore competissent. Frustra certe, post tot seculorum intervalla, doceremus notarios iurium ac privilegiorum suorum prima elementa.

A. n. II 3710
h. 72, II.

DISSERTATIONEM INAVGVRALEM
DE

PSEVDOTVTORE
ET
CVRATORE
NOTARII

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO REGIAE DOMVS PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE PORVSSIAE CETERA,

MODERATORE CONFLICTVS,

DN. IOANNE PETRO Ludewig, ICto,
AVLAE REGALIS IVDICHQVE HERALDICI EIVSQVE SVPREMI
CONSILIARIO, IVRIVM ET HISTORIARVM PROFESSORE, ATQVE
MAGDEBVRGICI TABVLARII PRAEFECTO,
H. T. ICTORVM DECANO,

PRO LICENTIA,

SVPREMOS IN VTROQVE IVRE HONORES CAPESSENDI,
IN FRIDERICIANA
RESPONDEBIT

ADOLPHVS HENRICVS MYLIVS,
LIPSIENSIS.

H. L. Q. S.

ANTE ET POST MERIDIEM DIE XIV. DECEMBR. clolccc xii.

HALAE VENEDORVM,
LITTERIS IO. HENR. GRVNERTI, ACAD. TYPOGR.

s. B.

II k
984

38